

LEVERANCIERS VAN SPORTTOESTELLEN
INSPECTEREN HUN EIGEN PRODUCT

Is dit verantwoord?

De eigenaar of beheerder van sporttoestellen is verplicht regelmatig te controleren of het gebruik ervan nog veilig is. Deze inspecties kan de eigenaar zelf uitvoeren – mits hij bekwaam en kundig is – of uitbesteden aan een gespecialiseerde instantie. Die instantie kan de leverancier zijn van de sporttoestellen. Is het wel verantwoord de slager zijn eigen vlees te laten keuren? Wat zijn de voor- en nadelen van deze constructie?

Tekst: **Ijdo Groot**

Je moet er als eigenaar van een sportaccommodatie niet aan denken: een ongeluk met een van jouw sporttoestellen. Als er sprake blijkt te zijn van nalatig handelen met betrekking tot de zorgplicht, dan kan de eigenaar aansprakelijk worden gesteld. “Materialen slijten en kunnen kapot gaan”, zegt Dirk Vinken, directeur van de branche-

organisatie van sportleveranciers FGHS. “Het gebruik van sporttoestellen die niet of niet goed worden onderhouden zal onveilig worden. Vandaar dat de eigenaar een zorgplicht heeft. Dit houdt onder andere in dat de sporttoestellen regelmatig geïnspecteerd moeten worden.”

Verantwoordelijk

Wie die inspecties moet uitvoeren, is aan de eigenaar. Er zijn verschillende mogelijkheden. “Alle leveranciers van sporttoestellen hebben de kennis en kunde om dergelijke inspecties te kunnen uitvoeren”, stelt Vinken. “Ook de onafhankelijke keurings- en certificatie-instelling TÜV Nederland kan

dit doen. Daarnaast kan in principe de eigenaar de inspecties uitvoeren, maar alleen als hij bekwaam en kundig is en voldoende ervaring heeft.”

Er is geen officiële kwaliteitsnorm waaraan de inspecterende instellingen moeten voldoen. Dit is volgens Vinken geen probleem. “Je kunt ervan uitgaan dat alle leveranciers zich verantwoordelijk voelen voor de veiligheid. Een leverancier wil niet op zijn geweten hebben dat door een verkeerde beoordeling van materiaal de gebruikers van dat materiaal een ongeluk

“Een leverancier kan het zich niet veroorloven slecht werk af te leveren”

krijgen. Bovendien kan een leverancier het zich niet veroorloven slecht werk af te leveren. Als hij door onzorgvuldige inspectie en een daaruit voortvloeiend ongeluk een slechte pers heeft gekregen, zingt dat meteen rond in de kleine wereld van onze branche. Deze leverancier zal niet snel opnieuw worden gevraagd.”

Schijn tegen

Veelal schakelt de eigenaar of beheerder van sporttoestellen de leverancier van die toestellen in. Vinken: “Begrijpelijk, want niemand kent het product beter dan die leverancier. Hij weet hoe het product in elkaar zit en hoe het systeem werkt. Een tweede voordeel is dat de inspecterende leverancier bij het constateren van gebreken de juiste reserveonderdelen bij de hand heeft. Hij kan dus het probleem meteen oplossen. Sneller in ieder geval dan een instantie die reserveonderdelen moet bestellen en laten opsturen.”

De leverancier die zijn eigen sporttoestellen inspecteert heeft soms de schijn tegen.

Omdat er geen wettelijke norm is die ieder inspectiebedrijf verplicht is te gebruiken, kan een leverancier eerder dan echt noodzakelijk besluiten een toestel geheel of gedeeltelijk af te keuren. De eigenaar zal dan moeten investeren in reserveonderdelen of een nieuw toestel; kortom, een economisch voordeel voor de leverancier. “In de praktijk prevaleert echter het voordeel gebruik te kunnen maken van de kennis en kunde van de leverancier. Net zoals een Renaultrijder liever naar een garage gaat die gespecialiseerd is in Renault. Indien de eigenaar het idee heeft dat de leverancier materialen onnodig afkeurt, kan hij altijd besluiten om de inspecties en het onderhoud door een andere leverancier te laten uitvoeren. Ik zie dit echter zelden gebeuren. Het onderhoudsrapport is gedetailleerd en specifiek per toestel; het wordt altijd ter plekke met de beheerder besproken. De beheerder kan zo de vinger aan de pols houden.”

Protocol

Voor de inspecties is geen wettelijke basis. Volgens Vinken is hieraan geen behoefte, maar kan een protocol voor een inspectiemethodiek, opgesteld door de brancheorganisatie samen met de leveranciers, de afnemers en partijen zoals Vereniging Sport en Gemeenten, de eenduidigheid en objectiviteit van de inspecties wel ten goede komen. “Het is belangrijk dat inspecties objectief zijn en uitgaan van het waarborgen van de veiligheid. Een protocol kan hieraan bijdragen. Dit protocol zal gedragen moeten worden door de hele branche, niet alleen door onze leden. Vandaar dat we momenteel gezamenlijk kijken naar mogelijke afspraken. De overheid hoeft wat mij betreft niet in te grijpen met wettelijke verplichtingen. De branche is zelfregulerend genoeg.” Er is wel een wettelijke productaansprakelijkheid: op ongeveer 95 procent van de sporttoestellen zijn met betrekking tot deze

aansprakelijkheid NEN-normen van toepassing. De overige vijf procent wordt gekeurd op het veiligheidsrisico. “Deze NEN-normen zouden gebruikt kunnen worden bij toekomstige inspecties. De inspecteur beoordeelt dan op locatie of het sporttoestel nog steeds aan deze normen voldoet.”

T-SPEC

TÜV Nederland heeft een inspectiemethodiek ontwikkeld, T-SPEC, waarin de Europese normen met betrekking tot de veiligheid van sporttoestellen zijn verwerkt. “De focus van de inspecties is hierdoor op de veiligheid van de gebruikers van sporttoestellen komen te liggen”, zegt Job van der Zwart, manager Training & Opleiding bij TÜV Nederland. “Door de Europese normen met betrekking tot veiligheid consequent toe

te passen is de inspectiemethode naar een hoger plan getild. Alle monteurs die volgens deze methode inspecteren volgen stap voor stap de voorgeschreven normen voor een

“Omdat wij geen eigenaar zijn, kan onze afdeling de controles objectief uitvoeren”

bepaald sporttoestel. Door deze eenduidige werkwijze zal iedere monteur tot eenzelfde oordeel komen. Als we merken dat dat niet het geval is, gaan we in gesprek met de mon-

teur en leidt dit mogelijk tot sancties, variërend van een aantekening, via bijscholing tot mogelijk schorsing.”

Is hiermee de suggestie dat de slager zijn eigen vlees keurt weggenomen? “Voor een groot deel wel”, meent Van der Zwart. “De inspecties worden gegarandeerd niet met commerciële belangen vermengd. Maar wil je volledige objectiviteit, dan zou alleen een onafhankelijk keuringsinstituut inspecties moeten uitvoeren. Door de samenwerking met een leverancier onder de paraplu van T-SPEC hebben we echter een gezonde verhouding gevonden tussen gegarandeerd veilige sporttoestellen en betaalbaarheid van inspecties.”

Die leverancier is sinds 1 januari 2015 Janssen-Fritsen Nederland. TÜV heeft de monteurs van Janssen-Fritsen opgeleid en

geëxamineerd zodat allen inspecteren volgens de T-SPEC-methodiek. “Janssen-Fritsen heeft samen met TÜV een contract ondertekend waarin onder meer staat dat wij onze monteurs niet zullen aanzetten tot voor ons bedrijf commercieel gunstige inspecties”, zegt directeur John van der Horst. “Ook de monteurs hebben een contract ondertekend: zij zullen objectief inspecteren en zich niet laten beïnvloeden door eventuele wensen van de klant of door ons bedrijfsbelang. TÜV controleert naleving van deze contracten door periodiek onaangekondigde steekproeven uit te voeren en mee te lopen met de monteurs.”

Tilburg

De gemeente Tilburg laat haar sporttoestellen inspecteren volgens de T-SPEC-methodiek. Daarnaast hanteert de gemeente een intern controlesysteem. “De afdeling Ondersteuning en Ontwikkeling, waaronder ik ressorteer, voert jaarlijks onderhoudscontroles uit in onder meer de gemeentelijke sportaccommodaties”, zegt Sedat Yentur,

kwaliteit Arbo- en milieucoördinator bij de gemeente. “Hierbij worden ook de sporttoestellen meegenomen. De afdeling kijkt daarbij of de inspecties onafhankelijk van

“De focus van de inspecties is door T-SPEC op de veiligheid van de gebruikers van sporttoestellen komen te liggen”

economische belangen zijn uitgevoerd.”

In Tilburg zijn de teammanagers en teamleiders in een accommodatie de eigenaar van de sporttoestellen en daarmee verantwoordelijk voor het onderhoud. “Omdat wij geen eigenaar zijn, kan onze afdeling de

controles objectief uitvoeren. Een eigenaar, tevens budgethouder, zou bij constatering van bijvoorbeeld een beetje roest op een landingsplaat kunnen zeggen: ‘Deze plaat kan nog wel een paar jaar mee.’ Een begrijpelijke reactie als je beseft dat vervanging van zo’n landingsplaat duur is. De gemeente wil echter geen risico lopen met veiligheid. Dat is dan ook de reden dat de gemeente de inspecties niet door de eigenaren wil laten uitvoeren, maar door een derde partij.”

Blij met strenge normen

Yentur juicht de aanscherping van de inspecties door invoering van Europese normen toe. “Zonder norm verklaarde een inspecteur het afkeuren van materiaal wel eens met: ‘Dat zegt mijn gevoel’, of hij kwam met een hoop cijfertjes die voor mij geen inzicht gaven in de reden van afkeuring. Anderzijds is het een nadeel van de strenge normen van TÜV dat er geen mogelijkheid is voor bijvoorbeeld het langer gebruiken van een rekstok die volgens de norm na drie jaar moet worden vervangen, ongeacht de intensiteit van het gebruik. Een rekstok werd om die reden afgekeurd terwijl hij in die jaren maar een paar keer was gebruikt. Maar we hebben zelf gevraagd om die strengere normen... Het is fijn dat we onze klanten kunnen laten zien dat de veiligheid van de sporttoestellen goed wordt bijgehouden.”

Verder lezen...

Op het Visie & Beleidsplein op www.sportengemeenten.nl kunt u de volgende documenten downloaden:

‘NVWA (2014). Fact sheet inspectie speeltoestellen 2011 – 2012’ bij *Accommodatiebeleid, buitensport*

‘NVWA (2012). Goed beheer van speeltoestellen’ bij *Accommodatiebeleid, buitensport*